

*For Propaganda the Cope Britaner
Cannot be beaten. What say you?*

AN SOLUS IUIL

"Is ann ad sholus dealrach glan, chi sinne solus iuil."

Public Archives of Nova Scotia
HALIFAX, N. S.

LEABH. I.

SIDNI, C. B., AM FAOILEACH, 1925

AIR. 1

Tha an Solus Iuil air a chur a mach air son math sluaigh nan coithionalan Gaidhealach. Cha'n ann air son impidh a chur orra, no air son consachadh a chumail suas, no air sgath buaidh a chosnadh do aon bhuidhinn thairis air buidhinn eile; ach a mhain ann an dochas gu'm bi na leughas iad ann a' toirt soluis agus iuil dhaibh, 'g an treorachadh air an t-slighe tha dìreach agus ceart.

Cha'n eil anns na trì eaglaisean a tha ag aonadh aig an am so ach toradh aonaidhean a rinneadh anns na bliadh-nachan a dh'fhalbh. Rainig an Eaglais Mhethodach am meudachd aig am bheil i an diugh le ochd aonaidhean; an Eaglais Choithionalach le trì aonaidhean; agus an Eaglais Chleireach againn fhein le naoth aonaidhean. An uair theid na trì cuideachd 'san Eaglais Aonaichte, bidh an sin aonadh air fhichead.

LITIR FHOSGAILTE

gu luchd na Gailig ann an Seanadh nam Mor-roinnean Iochdarach.

A Chairdean:

Mar neach a tha labhairt agus a' searmonachadh Gailig, tha toil agam beagan a radh ribh mu aonadh nan Eaglaisean. The e 'cur duilichinn orm gu bheil aireamh sluaigh air feadh nan coithionalan a tha 'cur cul ri comhairle nam ministerean a chaidh arach nam measg fein, agus a' toirt cluais do rolasitean choigreach. Tha daoine ag-ainn anns na cubaidean a chaidh thar

cuain 's a chuir am beatha an cunnart a chum ar dìon o fhoirneart ar naimhean; ach thig an fheadhainn ud eile mu'n cuairt ag glaothaich gur iad fein ar luchd-saoraidh—feadhainn nach do chairich riamh o sheasgairachd na dachaidh.

Bha iad ag innse dhuibh gu'm bi an stipein is uile chosdas na h-eaglais air a leagail air an t-sluagh mar chis; agus gu'n tig an siorram a ghilacadh 's a reic ur codach mur teid a paidheadh. An uair a chaidh an aghaidh a thoirt orra air son sin, dh'fheuch fear dh'iuibh ri e-fein a chur ceart le leth dhol as aicheadh, agus chaidh fear eile as aicheadh gu buileach. Aig an am a bha cuis an aonaidh fa chomhair na Parlamaid, bha fear-lagha aig na h-eas-aontaich, 'n am barail-san, cho math 'sa bha ann an Canada, fear a chleachd gach argumaid, seol us car a b'aithne dha air son buaidh a chosnadh dhaibh, agus cha d'thug e iomradh riamh air cis no air siorram. Chaidh a' cheisd so a chur ri fir-lagha aig am bheil sar ainm mar luchd-comhairle, agus thuirt iad le aon ghuth nach gabhadh airgid sam bith cruinneachadh do'n Eaglais Aonaichte tre na cuirtean lagha. Na cuireadh am bocan sin eagal sam bith oirbh!

Bheireadh iad oirbh a chreidsinn nach eil sinne dileas do theagasgan na h-eaglais. Bidh ar teagasg anns an Eaglais Aonaichte mar tha ar teagasg anns an Eaglais Chleirich, an eaglais o'n d'fhuair sinn fein ar teagasg. Tha sinn ag gleidheadh firinnean mora

1015-300

an t-Soisgeil. Cha'n eil ni agaibh anns an t-sean eaglais nach bi agaibh anns an eaglais uir. Faodaidh sibh Leabhar Aithghearr nan Ceist a thoirt do'r cloinn ri ionnsachadh mar bha sibh a' deanamh roimhe. Agus ma's miann leibh eolas mean a chur air creideamh na h-Eaglais Aonaichte, leughaidh gu curamach Aideachadh a' Creideamh, a gheibh sibh an Gailig 's am Beurla ann an leabhran beag o'n t-Solus Iuil.

Tha iad a' feuchainn ri dheanamh mach nach bi cothrom aig an t-sluagh air ministear a ghairm. Bidh an aon chothrom aca 'sa tha aca an drasda. Tha na riaghailtean a's fhearr a bha anns na tri eaglaisean mu ghairm 's mu shuidheachadh mhinistearian ri bhi ministear sam bith air a chur ann an coithional an aghaidh toil an t-sluaigh.

An uair a chuimhnicheas sibh air Criosd, 's e 'cur aghaidh air a' chranncheusaidh, gu'n do ghuidh e coig uairean gu'm biodh a shluagh uile mar aon, nach coir do neach sam bith a tha'n aghaidh an aonaidh so fheorach dhe fein am bheil sin a reir toil an Fhirsheoraich. C'ar son a bha Criosd ag guidhe mar sin? Bha e 'dol gu bas a chum an saoghal so a thearnadh. Bha fhios aige nach deanadh eaglais roinnte an saoghal a chosnadh dha. Agus cha d'rinn i sin. Da mhile bliadhna air dol seachad agus corr us darna leth an t-saoghail gun uiread us iomradh a chluinntinn air Criosd!

Tha sinn ag iarraidh gu'm biodh an saoghal air a thoirt gu Criosd, agus air an aobhar sin tha sinn ag iarraidh gu'm biodh an eaglais mar aon. Tha thairis air tri cheud deug de mhinistearian a rugadh 's thogadh anns an Eaglais Chleirich ag iarraidh sin. Nach biodh e sabhailte dhuibh an leantuinn? Anns a' bhliadhna 1875, chaidh an Seanadh so cha mhor gu h-iomlan a

stigh do'n aonadh. Nach d'rinn iad gu glic? Dh'fhan Cleir Phictou a mach, agus gu de bhuannaich iad? Gu de a bhuannaicheas daoine le fuireach as an aonadh? Tha mi a' lan chreidsinn gu bheil Dia ag gairm air eaglaisean Chanada gu bhi a' treorachadh an t-saoghail anns a' chuis so. Tha mi am fior dhochas gu'n teid muinntir na Gailig mu thimchioll a' ghnothuich so le deagh aire 's le urnuigh, agus gu'n lean iad eaglais an sinnsir do'n aonadh.

Ur caraid dileas,

Iain Mac-an-Toisich.

Sidni, C. B.

O'n Urramach Seumas Friseal.

Tha iomadh aobhar agam air son bhi dol a stigh do'n aonadh, agus bheir mi dhuibh cuid diubh an seo:

1. Tha an Eaglais Chleireach an Canada a' dol do'n aonadh. Tha i a' deanamh sin le guth laidir an t-sluaigh, nan Seisean, nan Cleir, nan Seanadh, agus an Ard-Sheanaidh. A bharrachd air sin, tha an t-aonadh air a dhaingneachadh le achd Parlamaid. An uair a bhatar 'g am chur air leth mar mhinistear, thug mi boid gu'n cumainn suas agus gu'm bithinn a' dion riaghladh na h-eaglais le Seiseanan, Cleirean, Seanaidhean agus Ard-Sheanadh. Tha e mar sin mar dhleasnas orm m'eaglais a' leantuinn 's i ag gluasad air adhart do'n aonadh.

2. Tha mi a' dol do'n aonadh a chionn gu bheil mi ag creidsinn gu bheil an Eaglais Aonaichte 'na h-Eaglais Chleirich, agus gu'm bi mi 'nam Chleireach anns an Eaglais Aonaichte mar a tha mi an drasda 's mar a bha mi riamh. Tha aideachadh a creideamh soilleir, goirid, agus furasd a thuigsinn. Tha mi de'n lan bharrail gu bheil e a reir teagaisg nan Sgrìobtuiribh Naomha.

3. Tha mi ag creidsinn gu'm bi

AN SOLUS IUIL

aonadh nan Eaglaisean, air a' chuid a's lugha, 'na cheum gu freagairt urnuigh ar Tighearna, gu'm bi iad uile 'n an aon.

4. Da bhliadhna air leth, anns an Ard-Sheanadh, chuala mi a' labhairt mu'n aonadh, taobh air thaobh, na daoine a's pongaile agus a's comasaiche a tha anns an eaglais. O chionn ghoirid, chuala mi anns a' choithional agam fhein, daoine ionnsaichte a' labhairt air taobh agus an aghaidh an aonaidh. A bharrachd air sin, leugh mi gu curamach Bonn an Aonaidh. Agus air sailibh sin uile, tha mi air m'fhagail gun aon reusan dligheach air son bhi ag cumail suas roinnean an ama dh'fh-albh, ni a bhithinn a' deanamh na'n diultainn leantuin ri eaglais mo shinn-sir 's i gu buadh-mhor, treun a' dol a stigh ri Eaglais Aonaichte Chanada.

5. Tha mi dearbh-chinnteach ma bhios mo mhac, an deidh dha tighin gu ire duine, a' searmonachadh an t-Soisgeil, gu'n deanadh e roghainn de'n Eaglais Aonaichte, agus gu'm biodh a shaothair na bu bhuannachd-aile do Rìoghachd Dhe anns an Eaglais Aonaichte na bhiodh comasach dha anns a' chriomaig de'n Eaglais Chleirich a dh'fhanas a mach as an aonadh.

Seumas Friseal.

Am Bras d'Or Mor, C. B.

O'n Urr. Domhnull Domhnullach

1. "Feuch, cia math agus cia taitneach an ni do bhraithrean comhnuidh a ghabhail cuideachd ann an aonachd!" Bu choir do chlòinn De, a tha air am breith a ris, a bhi de'n aon inntinn mu nithean spioradail.

2. Urnuigh an t-Slanuighear: "A chum gu'm bi iad uile 'nan aon; chum mar tha thusa, 'Athair, annam-sa agus mise annad-sa, gu'm bi iadsan mar an ceudna 'nan aon annainne:

chum gu'n creid an saoghal gu'n do chuir thusa uait mi." Bidh e moran na 's usa do'n t-saoghal gabhail ris a' chreideamh Chriosduidh an uair a chi iad clann Dhe ag comhnuidh gu cairdeil cuideachd agus ag obair maraon air son rìoghachd Dhe.

3. Tha Pol ag cronachadh roinnean araidh a bha anns an eaglais ann an Corinth. "Guidheam oirbh, a bhraithrean, tre ainm ar Tighearn Iosa Criosd, gu'n labhair sibh uile an t-aon ni, agus nach bi roinnean 'nur measg: ach gu'm bi sibh ceangailte ri cheile gu dìongmhalta ann an aon inntinn agus ann an aon bharail . . . A nis tha mi ag radh so, gu'n abair gach aon agaibh, Is le Pol mise; agus is le Apollos mise; agus is le Cephas mise; agus is le Criosd mise. . Am bheil Criosd air a roinn? . . Uime sin na deanadh neach sam bith uail a daoine." Tha roinnean an la an diugh a cheart cho mùllteach sa bha na roinnean a chronaich Pol.

4. Bhiodh obair rìoghachd Dhe air a deanamh na b'fhèarr leis an Eaglais Aonaichte na tha i leis na tri eaglaisean air leth. Tha aiteachan ann an Canada anns am bheil dithis no triuir a saothreachadh agus a' faighinn cuid-eachaidh o'n eaglaisean, far an deanadh aon mhinisteir an gnothuch a cheart cho math, 's bhiodh cach air an leigeil saor gu obair ann an aiteachan eile. Tha a' bhuain da-rìreadh mor, ach tha an luchd-oibre gann.

5. Tha mi a' faicinn gu bheil creideamh na h-Eaglais Aonaichte fallain, agus ann an lan chordadh ri aidmheil na h-Eaglaise Cleirich d'am buin sinn.

6. Tha mi de'n bheachd gu bheil doigh-riaghlaidh na h-Eaglais Aonaichte na 's fhèarr na an doigh a tha againn an drasda. Bidh e air a dheanamh na's furasda ministeir fhaighinn do gach

AN SOLUS IUIL

coithional, agus coithional do gach ministèir. Agus ma bhios coithional us ministèir a' mi-chordadh, bidh e gle shoirbh atharrachadh a dheanamh air dhoigh 's gu'n dealaich iad ann an sith 's an cairdeas.

Domhnull Domhnullach.
Port Hastings, C. B.

An Eaglais Chleireach

Chaidh an Eaglais Chleireach an Canada a chur air bonn 'sa bhliadhna 1875 le aonadh. Roimhe sin bha cuid de na coithionalan fo Eaglais na h-Alba, cuid eile fo'n Eaglais Shaoir, agus bhuineadh cuid do mheur eile de'n eaglais Chleirich. Aig am an aonaidh sin, dhiult aireamh de na coithionalan a bhuineadh do Eaglais na h-Alba a dhol a stigh cuide ri cach. Dh'fhuirich Cleir Phictou a mach gu h-iomlan, agus coithional an sud 's an so anns na Cleirean eile. Ann an Canada Uachdrach dh'fhuirich a dha dheug a mach.

Cha do shoirbhich leis na coithionalan sin idir. O'n cheud dol a mach bha e doirbh dhaibh ministèirean fhaighinn no a chumail, agus thoisich an sluagh ri'm fagail. An ceann beagan bhliadhnachan, chaidh coithional thall 'sa bhos a stigh do'n aonadh. Dh'fhas Cleir Phictou—an aon Chleir a bha aca—cho tearc 's nach b'urrainn daibh ministèir a phosadh ri eaglais gun ministèirean a Cleir an Aonaidh fhaighinn 'g an cuideachadh. Mu dheireadh thall, tri bliadhna deug air fhichead an deidh an aonaidh, chaidh an coithional mu dheireadh a stigh. Cha d'rinn iad feum sam bith le fuireach a mach; is ann a chaill iad gu mor. An an Canada Uachdrach, lean coithional no dha na b'fhaide na sin, ach cha'n eil aon diubh air bonn an diugh. Chaidh cuid diubh a stigh do'n aonadh, lag, fann, 's air bheag misnich; cuid diubh

chaidh m'a sgaoil gu buileach, agus bha na h-aitreabhan a chaidh a thogail 's a chur air leth air son aoradh follais-each Dhe air an reic, no air am fagail gu grodadh. Bu mhor am beud gu'n tachradh a leithid sin a rithist.

Ann an Cleir Shidni, cha'n eil ach triuir mhinistèirean nach eil a' dol do'n Eaglais Aonaichte. Ann an Cleir Inbhirnis, cha'n eil aon idir a' fuireach a mach. Ann an Seanadh nam Mor-roinnean Iochdarach, tha da cheud trì fichead us sia de mhinistèirean; agus cha'n eil ach triuir no ceathar air fhichead diubh an aghaidh an aonaidh. Ann an Canada gu h-iomlan, tha ceithir fichead as gach ceud a' leantuinn na h-eaglais do'n aonadh. Agus bidh aireamh nan coithionalan e theid a stigh a cheart cho mor ri aireamh nam ministèirean. Dhiubhsan a tha air bhotath gu ruige so (Jan. 9) tha 407 a' dol do'n aonadh, agus 64 a' fuireach as. Theid aireamh mhor de na coithionalan a stigh gun bhotath idir.

Tha Aideachadh a' Chreideamh aig an Eaglais Aonaichte a nis air eadar-theangachadh gu Gailig, agus bidh e mach ann an leabhran beag, am Gailig 's am Beurla, cho luath 's a bhios sin an comas fir a chlo-bhualaidh. Tha sinn ag creidsinn gu'n taitin e gu math ri luchd na Gailig Aideachadh a Chreideamh fhaighinn 'n an cainnt fein, agus gu'n dean iad a leughadh gu curamach. Gheibhear an leabhran o'n t-Solus Iuil. A' phris: 1 air 15 cts.; 2 air 25 cts.; 10 air \$1.00.

Tha an Solus Iuil air a chur a mach fo ugh-daras Comhairl-Aonaidh na h-Eaglaise Cleirich an Canada. A' Phris: 25 air 50 cts; 50 air \$1.00; 100 air \$1.50. Cuir 'ga iarraidh gu, Solus Iuil, Box 596, Sydney, C. B.